

Vznik prvej série učebníc pre rusko-slovenské sekcie bilingválnych a slovanských gymnázií na Slovensku

Marianna Figedyová

Katedra rusistiky, Filozofická fakulta, Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
 marianna.figedyova@ucm.sk

Učitelia i študenti rusko-slovenských sekcií bilingválnych i slovanských gymnázií na Slovensku dlhodobo pociťovali alarmujúci nedostatok učebníc geografie, dejepisu a občianskej náuky v ruskom jazyku, ktoré by reflektovali vzdelávacie štandardy Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, čo v značnej miere sťažovalo ich prípravu na edukačný proces.

Katedra rusistiky Filozofickej fakulty Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave sa preto rozhodla vyriešiť problém absentujúcich ucelených a metodicky prepracovaných učebníc pre uvedené predmety. Vďaka tejto iniciatíve vznikla v rámci projektu KEGA č. 021UCM-4/2020 s názvom *Tvorba učebníc pre rusko-slovenské sekcie bilingválnych a slovanských gymnázií* prvá séria učebníc (geografie, dejepisu, ekonomiky, psychológie a sociológie), primárne určených pre rusko-slovenské sekcie bilingválnych a slovanských gymnázií na Slovensku.

Učebnice v ruskom jazyku vznikli na základe jednotného metodického aparátu, ktorý sa dôsledne uplatňoval vo všetkých učebných materiáloch so zohľadnením najnovších metodologických postupov. Autori učebníc sa riadili platnými vzdelávacími, výkonovými a obsahovými štandardmi Ministerstva školstva Slovenskej republiky, dôsledne sa oboznámili s existujúcimi učebnicami pre gymnáziá v slovenskom jazyku a zohľadnili i špecifické potreby učiteľov a študentov pri tvorbe učebníc v ruskom jazyku určených pre slovenské vzdelávacie prostredie.

Jednotlivé vydania sú charakteristické i spoločnou vonkajšou grafickou stránkou učebníc, ktorá pôsobí sviežo a čitateľsky príťažlivo. Každá lekcia v učebniciach sa začína rusko-slovenským slovníkom s vyznačenými prízvukmi v ruských ekvivalentoch, pokračuje odborným výkladom učebnej témy, následne otázkami a úlohami, ktoré pomôžu zvýšiť efektivitu zvládnutia vedomostí. Domáce a samostatné úlohy umožňujú študentom rozvíjať si o. i. aj svoje komunikačné a rétorické schopnosti v ruskom jazyku.

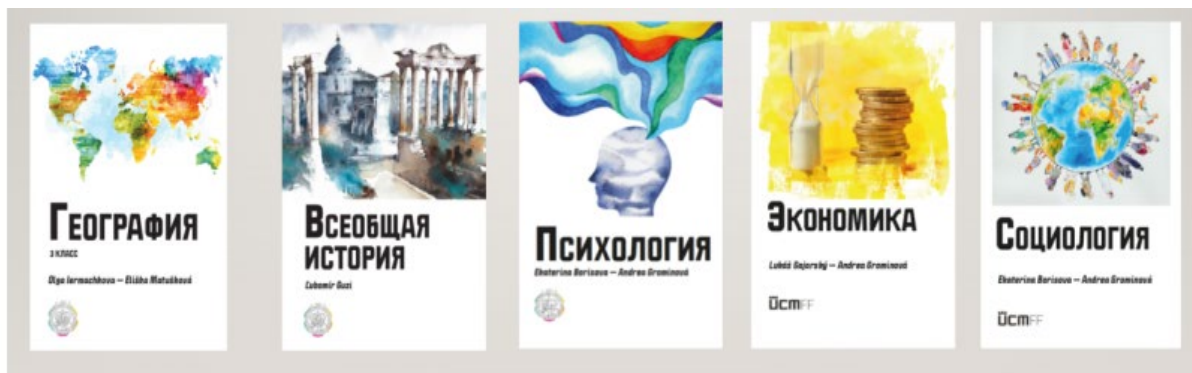
Neoddeliteľnou súčasťou učebníc sú doplnkové rubriky, ako napr. *Запомни!* (Zapamätaj si!), *Это интересно:* (Zaujímavosti:), *Историческая справка:* (Historické okienko:), *Знаете ли вы, что...* (Vedeli ste, že...) a i. Každá učebnica ponúka aj svoje vlastné rubriky. Napr. učebnica ekonomiky aktívne využíva QR kódy, ktoré slúžia na rozšírenie vedomostí študentov o konkrétnej téme. Možno tiež zdôrazniť, že učebnice sú príťažlivé aj po grafickej stránke, pretože majú primerané množstvo obrazových príloh – máp a portrétov. Vizuálna stránka jednotlivých učebníc je dôsledne previazaná s obsahom a vo vyučovacom procese je vysoko funkčná. Študenti môžu pracovať s učebnicami v školskom i domácom prostredí. Prostredníctvom prehľadných piktogramov sú časti jednotlivých kapitol rozdelené na cvičenia rozvíjajúce rečové zručnosti v cudzom jazyku, cvičenia upevňujúce odborné vedomosti získané v danej študijnej oblasti, odkazy na audiálne, ako aj audio-vizuálne nahrávky a v neposlednom rade kľúč odpovedí, ktorý umožňuje samostatnú prácu študentov a zaručuje spätnú kontrolu vedomostí. Autori sa teda snažili priblížiť moderným trendom, potrebám novej generácie, a zároveň uľahčiť prácu pedagógom, ktorí v bilingválnych sekciách vyplňajú súčasne zdvojenú úlohu učiteľa odborného predmetu, ako i učiteľa cudzieho jazyka.

Všetky učebnice boli vydané v printovej i elektronickej podobe na CD. Na ich koncipovaní sa podieľali členovia Katedry rusistiky Filozofickej fakulty Univerzity sv. Cyrila a Metoda

v Trnave (Andrea Grominová, Lukáš Gajarský, Olga Iermachkova) a Inštitútu rusistiky Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (Ľubomír Guzi), a tiež kolegyne z Gymnázia vo Vrábľoch (Eliška Matušková) a Gymnázia Ivana Horvátha v Bratislave (Ekaterina Borisova). Išlo teda o prvú spoluprácu vysokoškolských pracovísk s bilingválnymi gymnáziami na pilotnom projekte KEGA s takýmto zameraním na Slovensku.

Oficiálna prezentácia prvej série učebníc sa uskutočnila 27. októbra 2022 v rámci online workshopu za účasti pedagógov i študentov bilingválnych a slovanských gymnázií, gymnázií s vyučovacím jazykom ruským, učiteľov ruského jazyka, študentov i členov Katedry rusistiky Filozofickej fakulty Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, ako aj Inštitútu rusistiky Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove. Učebnice boli distribuované na jednotlivé slovenské gymnáziá a tiež do slovenských knižníc, aby boli dostupné širokej verejnosti.

Dôkazom toho, že trojročné úsilie riešiteľského kolektívu padlo na úrodnú pôdu a prispejeva ku zvýšeniu efektivity edukačného procesu nielen na bilingválnych a slovanských gymnáziách, ale aj v tých inštitúciách, kde sa vyučuje ruský jazyk, sú pozitívne ohlasy kolegov a plánované dotlače kníh.

Obr. 1 Grafická úprava obálok učebníc